

Vraag 1

Waarom worden pas eind 2007 de conclusies gepresenteerd? Is het mogelijk de conclusies reeds in een eerder stadium te presenteren en nieuwe voorstellen naar aanleiding daarvan op een later moment?

Antwoord

Het betreft een brede consultatieronde, die is opengesteld voor "stakeholders" binnen en buiten de EU. Met nog circa 1 week te gaan tot de deadline, heeft de Europese Commissie al over de 100 reacties ontvangen. Vanzelfsprekend heeft de Commissie tijd nodig om deze bijdragen te analyseren en zich op de mogelijke vervolgstappen te beraden. In theorie is het mogelijk om eerst conclusies te presenteren en op een later moment voorstellen te doen, de Commissie heeft evenwel een gecombineerde aanpak aangekondigd.

Vraag 2

Op welke wijze en via welke gremia zijn Nederlandse stakeholders (producenten, importeurs, retailers en consumenten) in de gelegenheid gesteld commentaar te leveren op het groenboek?

Antwoord

Nederlandse stakeholders zijn op verschillende manieren in de gelegenheid gesteld commentaar te leveren op het groenboek. Allereerst kunnen stakeholders tot 1 april aanstaande rechtstreeks bij de Europese Commissie hun reactie indienen. Daarnaast is op nationaal niveau via de gezamenlijke emailservice ECHO van het Ministerie van Economische Zaken, VNO/NCW, de Kamers van Koophandel en de internationale Kamer van Koophandel (ICC) het groenboek onder de aandacht gebracht en gewezen op de mogelijkheid opmerkingen bij de Europese Commissie en Nederlandse overheid kenbaar te maken. Genoemde emailservice heeft een breed bereik aangezien meer dan 350 brancheorganisaties, consultants, intermediairs, advocatenkantoren en individuele bedrijven en alle Kamers van Koophandel geabonneerd zijn op deze service. Deelnemende organisaties plaatsen de berichten veelal op hun website of sturen de berichten per email aan hun leden. Verder is er door het ministerie van Economische Zaken in samenwerking met VNO/NCW een bijeenkomst over het onderwerp voor het bedrijfsleven georganiseerd en zijn er met verschillende stakeholders individuele gesprekken gevoerd. Tenslotte is nog van belang dat de Nederlandse regering heeft aangeboden bij voldoende belangstelling een algemene hearing over het onderwerp te organiseren. Stakeholders hebben echter van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

Vraag 3

Hoe heeft de regering uiteenlopende of tegengestelde belangen van de stakeholders tot elkaar weten te brengen in de reactie van de regering op het groenboek? Heeft dit proces niet geleid tot een minder inhoudelijke reactie op het groenboek om aan alle belangen van de stakeholders recht te doen? Kan de regering aangeven welke verschillende belangen er spelen?

Vraag 7

Hoe moet het belang van de Europese Unie als geheel worden verstaan vanuit het perspectief van de (deel)belangen van verschillende groepen binnen de Europese Unie (consumenten, producenten, importeurs, retailers, individuele lidstaten)? Is het algemeen belang de som der individuele belangen?

Vraag 10

Wat zijn de genoemde deelbelangen?

Antwoord vragen 3, 7 en 10

In het kader van de afweging van het Gemeenschapsbelang bij het al dan niet inzetten van het handelsdefensief instrumentarium worden de voordelen voor de Europese (maak)industrie afgewogen tegen de nadelen voor importeurs, Europese bedrijven die productie naar buiten de EU hebben verlegd, retailers (groot- en detailhandel) en consumenten in de EU. De industrie heeft belang bij het behoud van een effectief handelsdefensief instrumentarium, duidelijke regels en meer transparantie. Deze laatste twee doelstellingen worden ook gedeeld door de andere marktpartijen (incl. consumenten), die zich daarnaast sterk maken voor meer voorspelbaarheid en aandacht voor negatieve effecten (o.a. ten aanzien van in derde landen verrichte investeringen, hogere prijzen en minder keuzevrijheid). In de reactie van het Kabinet op het groenboek wordt het belang van een effectief instrumentarium onderschreven waarbij gepleit wordt voor een meer evenwichtige afweging van *alle* belangen. Totnogtoe worden de producentenbelangen immers relatief zwaar meegewogen. In de Nederlandse bijdrage worden vervolgens meerdere voorstellen gedaan om tot een meer gedegen en meer evenwichtige belangenafweging te komen.

Vraag 4

Worden onder derde landen alle niet-EU-landen verstaan en zijn de beschikbare handelsdefensieve maatregelen voor alle niet-EU-landen in zelfde mate toepasbaar en uitvoerbaar?

Vraag 5

Wat is het beleid van de Europese Unie en haar lidstaten op het terrein van subsidiëring en dumping van exportproducten naar de markten van derde landen? In welke mate zijn er op dit moment handelsdefensieve maatregelen van kracht van de kant van derde landen naar de Europese Unie of individuele lidstaten?

Vraag 6

Welke handelsdefensieve instrumenten worden door individuele niet-EU-landen of economische allianties tegen derde landen gehanteerd? Worden daarbij aparte maatregelen getroffen in het geval een derde land een ontwikkelingsland betreft?

Antwoord vragen 4, 5 en 6

Ja, onder derde landen worden alle niet EU-lidstaten verstaan. De WTO-voorschriften zijn op alle leden van toepassing, zij het dat voor ontwikkelingslanden speciale voorzieningen en bepaalde uitzonderingen van kracht zijn. Wereldwijd worden drie handelsdefensieve instrumenten gehanteerd: anti-dumpingmaatregelen, anti-subsidiemaatregelen en vrijwaringsmaatregelen. Hiervoor zijn internationale regels overeengekomen om de door afbouw van invoertarieven (in eerdere handelsrondes) verkregen markttoegang veilig te stellen en te voorkomen dat met behulp van deze instrumenten nieuwe handelsbelemmeringen worden opgeworpen. Ontwikkelingslanden zijn in toenemende mate gebruik gaan maken van het instrumentarium. India is wereldwijd gezien de grootste gebruiker. In de praktijk maken van de 150 WTO-leden zo'n 38 landen gebruik van het instrumentarium.

Met behulp van het staatssteunregime heeft de EU een kader gecreëerd voor de terugdringing van overheidssubsidies. Hier geldt dat – mocht door in de EU verstrekte overheidssubsidies schade aan de industrie in een derde land worden toegebracht, dit land hiertegen met

Vervolg

Bladzijde

2

inachtneming van de WTO-voorschriften kan optreden. De EU voert echter geen “ontmoedigingsbeleid” als het gaat om dumping van Europese bedrijven op de markten van derde landen. Indien hierdoor schade wordt toegebracht aan de industrie, kan dit derde land daartegen op grond van de WTO-voorschriften optreden. Wel volgt de Europese Commissie welke handelsdefensieve onderzoeken tegen haar lidstaten worden gelanceerd en assisteert zij bedrijven bij de behartiging van hun belangen. Volgens de laatste statistische informatie, zijn de laatste 4 jaren zo’n 65 anti-dumpingmaatregelen tegen de EU(-lidstaten) - waarvan 2 alleen tegen Nederland – en 3 anti-subsidiemaatregelen getroffen. Vrijwaringsmaatregelen worden erga omnes genomen en kunnen dus niet naar land of regio worden uitgesplitst.

Voor het laatste deel van vraag 6 zij verwezen naar het antwoord op vraag 29.

Vraag 8

Is de verwachting dat er in de toekomst wel sprake zal zijn van internationale mededingingsregels of supranationaal toezicht als alternatief voor het handelsdefensieve instrumentarium?

Antwoord

De EU is sinds begin jaren negentig voorstander van multilaterale samenwerking op het terrein van de mededinging. Vooral op haar aandrang kreeg mededinging in 2001 ook een plaats op de agenda van de Doha-ronde. In 2003 bleek te Cancún toch onvoldoende draagvlak te bestaan voor uitwerking van mededingingsbeginselen in WTO-verband. Een groot aantal kleinere ontwikkelingslanden vreesde dat de onderhandelingsagenda overbelast zou raken met de toevoeging van nieuwe thema’s als mededinging (en investeringen en overheidsopdrachten; de zgn. Singapore thema’s). Wel is in de loop der jaren de samenwerking met bijvoorbeeld Amerikaanse en Japanse autoriteiten versterkt, o.a. ter vermijding van conflicten (bijv. wanneer de EU een door de VS goedgekeurde fusie van twee Amerikaanse ondernemingen zou willen verbieden). Noch de bestaande bilaterale samenwerking, noch het multilaterale streven van de EU zijn echter gericht op supranationaal toezicht of eenvormige wereldwijde regels. De verwachting is dan ook niet dat deze binnen afzienbare termijn tot stand zullen komen.

Vraag 9

In welke zin is het risico toegenomen dat het handelsdefensieve instrumentarium de werking van de Europese markten en concurrentiekracht van Europese bedrijven ondergraaft?

Vraag 12

Wat zouden de genoemde risico’s kunnen zijn van handelsdefensieve maatregelen voor de mededinging op de interne markt?

Antwoord vragen 9 en 12

Gedurende de laatste decennia hebben zich ingrijpende veranderingen voorgedaan in de wereldeconomie en in de structuur van de economie in de Europese Unie. Veranderingen waardoor het risico is toegenomen dat met de inzet van handelsdefensieve instrumenten de werking van de Europese markten en de concurrentiekracht van Europese bedrijven worden ondergraven. Met de vervolmaking van de interne markt (incl. het mededingingsregime) en de invoering van de monetaire unie is sprake van meer transparantie en toegenomen economische convergentie in de EU, waardoor marktverstoringen zich sneller kunnen voortplanten. In wezen noopt dit tot meer aandacht dan voorheen voor de interactie tussen marktwerking op de interne markt en de inzet van handelsdefensieve instrumenten, aangezien deze immers kunnen leiden tot een versterking of bestending van een (collectieve)

machtspositie. Verder is het van belang dat er - door de voortschrijdende globalisering en het daarmee samenhangende proces van offshoring - een directe link gelegd kan worden tussen de concurrentiekracht van en dynamiek in de Europese Unie en het gebruik van handelsdefensieve instrumenten. De Europese maakindustrie is steeds vaker gebruiker of onderdeel van internationale productieketens en hiervan afhankelijk voor haar concurrentiekracht. Met deze hedendaagse economische realiteit van internationale verwevenheid via "global sourcing" en "shared production" wordt in de vigerende wetgeving geen rekening gehouden. Bedrijven met productie in derde landen worden immers niet tot de Europese industrie gerekend, terwijl zij wel geraakt worden indien handelsdefensieve maatregelen (die op verzoek van de Europese maakindustrie) worden opgelegd.

Vraag 11

In hoeverre kunnen offshore bedrijven (Europese bedrijven met productie in derde landen) verplicht of gestimuleerd worden bij off-shore-activiteiten Europese regels en normen ten aanzien van milieu, veiligheid, arbeidsomstandigheden en –voorwaarden, en kinderarbeid te respecteren?

Antwoord

Het beleid van de Nederlandse regering is erop gericht Nederlandse bedrijven te stimuleren internationale normen ten aanzien van milieu, veiligheid, arbeidsomstandigheden en –voorwaarden te respecteren bij hun activiteiten in derde landen. Dit gebeurt enerzijds door middel van het onderschrijven of afsluiten van internationale overeenkomsten bijvoorbeeld op het gebied van arbeidsnormen (ILO) en milieu (Kyoto), anderzijds met behulp van het beleid op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, inclusief de OESO richtlijnen, waarover wij op 28 maart aanstaande nader met elkaar van gedachten zullen wisselen.

Vraag 13

Zijn de gevolgen van de inzet van handelsdefensieve instrumenten wel altijd even goed te meten en te wegen?

Vraag 49

Kan de regering een voorbeeld noemen van een onafhankelijk en algemeen erkend economisch model, dat kan worden gebruikt om de voor- en nadelen van handelsdefensieve maatregelen tegen elkaar af te zetten? Bestaat een dergelijk model en is het geschikt voor dit het genoemde doel?

Antwoord vragen 13 en 49

Het is mogelijk om met behulp van econometrische modellen de prijs- en welvaartseffecten te kwantificeren. Zo heeft het Deense economisch instituut Copenhagen Economics twee jaar geleden een model ontwikkeld waarmee vorig jaar in de “schoenzaak” getracht is de gevolgen van de anti-dumpingheffingen in kaart te brengen. Op Europees niveau is nog geen algemeen erkend en onafhankelijk model ontwikkeld. De Nederlandse regering beschouwt hantering van een dergelijk model als een aanvullend hulpmiddel bij de beoordeling van de voor- en nadelen van anti-dumpingheffingen in het kader van het gemeenschapsbelang. Indien deze gedachte op voldoende steun binnen de Unie kan rekenen dan zal bekeken moeten worden of er voor dit doel een bestaand model gekozen kan worden (wellicht het Deense model) of dat hiervoor een nieuw model ontwikkeld zou kunnen worden. Dergelijke modellen kunnen een nuttige rol spelen bij het in kaart brengen van de gevolgen van handelsdefensieve maatregelen voor de economie als geheel. Wel moet hierbij in overweging worden gegeven dat de effecten nooit volledig zijn te voorspellen. Zo kunnen marktpartijen met voorkennis van op handen zijnde maatregelen soms hierop anticiperen met

het oog op het beperken van de nadelige gevolgen. Ook staat niet op voorhand vast dat de Europese industrie inderdaad kan voorzien in de potentiële vraag waar eerst met (gedumpte) import in werd voorzien en in hoeverre landen (waartegen geen maatregelen van kracht zijn) hierin gaan voorzien.

Vraag 14

Ondervinden Europese producenten die producten naar derde landen exporteren hinder van tegenmaatregelen die derde landen eventueel nemen in reactie op handelsdefensieve maatregelen van de Europese Unie tegen het betreffende derde land?

Antwoord

In beginsel zou daar geen aanleiding voor moeten zijn, aangezien handelsdefensieve maatregelen – indien zij conform de WTO-voorschriften worden genomen – zijn toegestaan. Hiertegen mogen dan ook geen "tegenmaatregelen" worden genomen. Mocht men twifelen aan de WTO-conformiteit van door de EU getroffen handelsdefensieve maatregelen, dan kan hiertegen een WTO-geschillenbeslechtingsprocedure worden aangespannen. Indien de EU dan veroordeeld zou worden en vervolgens nalaat de strijdig bevonden maatregelen aan te passen c.q. in te trekken, dan is het toegestaan om retaliatiemaatregelen te treffen. Deze zullen - afhankelijk van de voor retaliatie geselecteerde producten - voor de naar het betrokken derde land exporterende Europese producenten negatief uitpakken. Uiteraard heeft retaliatie tot doel de naleving van de "overtreden" WTO-regels af te dwingen, derhalve zullen deze worden ingetrokken op het moment dat dit doel wordt gerealiseerd.

Vraag 15

Is het mogelijk om tijdens een handelsdefensief onderzoek reeds tijdelijk maatregelen te nemen?

Vraag 16

Is, indien de eerste fase van een handelsdefensief onderzoek reeds 9 maanden duurt, de maatregel in praktijk niet veel te laat omdat dumping van het betreffende product op dat moment reeds in groten getale heeft plaatsgevonden gezien de steeds kortere productie- en aanlooptijden, bijvoorbeeld in de kledingindustrie?

Antwoord vragen 15 en 16

De praktijk wijst uit dat de eerste fase van de meeste anti-dumping en anti-subsidie-onderzoeken zo'n 9 maanden in beslag neemt. Dit neemt niet weg dat de mogelijkheid bestaat om versneld in te grijpen. In spoedeisende gevallen, kunnen voorlopige maatregelen 60 dagen na opening van het onderzoek worden opgelegd. Vrijwaringsmaatregelen kunnen:

- indien kritieke omstandigheden een onmiddellijk ingrijpen noodzakelijk maken;
- ter voorkoming van onherstelbare schade aan de Europese industrie;

zelfs op zeer korte termijn worden genomen. Desnoods kan de Europese Commissie binnen 5 werkdagen maatregelen treffen.

Vraag 17

Betekent toepassing van ad valorem-rechten zowel een toename van de kosten van de producent als de consument (en eventuele andere betrokkenen bij het verkoopproces)?

Antwoord

Ad valorem-rechten komen voor rekening van de importeur(s) – dit kan ook de verwerkende industrie zijn - van de door handelsdefensieve maatregelen getroffen goederen. In hoeverre de betreffende prijs/kostenstijging uiteindelijk (zichtbaar) wordt doorberekend aan retailers

(groot- en detailhandel) en consumenten, hangt af van de aard (half/eindfabrikaat, consumentengoed) en de prijselasticiteit van het getroffen product.

Vraag 18

Hoe staat de regering tegenover de conclusie dat dumping van grote hoeveelheden producten tegen extreem lage prijzen niet alleen vanuit handelsdefensief perspectief van de Europese Unie ongewenst is, maar tevens onwenselijk is vanuit een perspectief van Fair Trade, een "eerlijke, dat wil zeggen redelijke" vergoeding voor het geleverde product aan de werknemer op de werkvloer (en niet de eigenaar van een bedrijf of de tussenhandelaar)?

Antwoord

De Nederlandse regering is een voorstander van "fair trade" en zij tracht dit op verschillende manieren te bevorderen, als onderdeel van het bredere beleid op maatschappelijk verantwoord ondernemen. Daarnaast zet Nederland zich in voor internationale afspraken (en de implementatie daarvan) over arbeidsnormen en -voorwaarden in de ILO. Er bestaat echter geen link tussen dumping en "fair trade". De vraag of er sprake is van dumping wordt uitsluitend beoordeeld aan de hand van een vergelijking van de prijs op de thuis- en de exportmarkt. Dit is in principe een neutrale economische exercitie. Aspecten van "fair trade", bijvoorbeeld beloningsproblematiek, worden in de bepaling of er sprake is van dumping niet meegenomen en ook niet onderzocht.

Vraag 19

Waarom zijn de criteria voor verlenging van een handelsdefensief instrument van oorsprong minder streng dan de criteria voor instelling van een handelsdefensieve maatregel?

Antwoord

Aan de inzet van handelsdefensieve maatregelen ligt een uitgebreid onderzoek naar het bestaan van dumping en daardoor veroorzaakte schade ten grondslag. Maatregelen kunnen worden verlengd als nog steeds sprake is van dumping en schade, maar ook als dit niet langer het geval is indien aannemelijk kan worden gemaakt dat dumping - na intrekking van de maatregelen - zal worden hervat en hierdoor opnieuw schade wordt toegebracht. Op zich is dit onderscheid tussen instelling van een handelsdefensieve maatregel en verlenging ervan niet onlogisch.

De opgelegde maatregelen kunnen in de tussentijd immers geleid hebben tot een stijging van de exportprijzen (waardoor niet langer sprake hoeft te zijn van dumping) respectievelijk een daling van het invoervolume (tot een dermate laag niveau dat hierdoor geen schade wordt toegebracht). De praktijk wijst evenwel uit dat maatregelen - op grond van de ruime beoordelingsmarge bij de inschatting van de gevolgen van intrekking - tot in het oneindige kunnen worden verlengd.

Vraag 20

Waarom is de procedure voor besluitvorming over handelsdefensieve maatregelen in 2004 aangepast? Is de staatssecretaris voornemens om te pleiten voor herinvoering van het oude systeem (dat wil zeggen dat onthouding van stem niet geteld wordt als een stem vóór een voorliggend besluit)?

Antwoord

De besluitvormingsprocedure is destijds aangepast om de Europese Unie in staat te stellen meer daadkrachtig op kunnen treden als daadwerkelijk aan de voorwaarden voor het treffen van handelsdefensieve maatregelen is voldaan. Nederland pleit dan ook niet voor een terugkeer naar het oude systeem. Belangrijker is het dat de Europese Commissie - bij de uitoefening van de aan haar toevertrouwde taken - opereert binnen een transparant en aan duidelijke regels gebonden kader en dat zij hierop (door de lidstaten en het Hof van Justitie) kan worden gecontroleerd. In aanvulling op de veranderde besluitvormingsprocedure werd immers de transparantie in de besluitvorming vergroot en werd afgesproken dat termijnen strikt zullen worden nageleefd.

Vraag 21

Zijn er bepaalde zaken die Nederland bij de WTO-onderhandelingen zou moeten aankaarten ten behoeve van aanpassing van dit groenboek op EU-niveau?

Vraag 22

Welke wijzigingen zijn in de toekomst te verwachten in het groenboek naar aanleiding van toekomstige DOHA-onderhandelingen?

Vraag 29

Hoe verhouden de WTO-onderhandelingen zich tot het groenboek? Is het denkbaar dat tegen ontwikkelingslanden geen handelsdefensieve maatregelen worden ingezet? Zo neen, waarom niet?

Vraag 59

Deelt de regering de opvatting dat Nederland er extra alert op moet zijn dat niet met de interne herziening van het Handelsdefensief instrumentarium nu reeds elementen van dit handelsdefensief instrumentarium aanpast worden, die ook als wisselgeld in de Doha-onderhandelingen gebruikt kunnen worden?

Antwoord op vragen 21, 22, 29 en 59 (zie ook het deelantwoord na vraag 28)

De mogelijke uitkomsten van de DOHA-onderhandelingen zijn op dit moment nog niet te overzien. Het is nog te vroeg om hierover uitspraken te kunnen doen, laat staan conclusies te trekken. Ook de inzet van de EU in de "rules"onderhandelingen dient nog nader te worden ingevuld. Nederland heeft in dit verband steeds gepleit voor meer transparantie, nadere verduidelijking en aanscherping van de bestaande regels. De WTO-onderhandelingen en het groenboek zijn te beschouwen als gescheiden trajecten, waarbij het uiteraard erg belangrijk is de samenhang en mogelijke wisselwerking tussen de beide sporen te bewaken en indien nodig tijdig actie te ondernemen. Vooralsnog heeft Nederland in zijn reactie ervoor gekozen om de bestaande WTO-regels als uitgangspunt te nemen en zich te concentreren op de elementen van het groenboek waar de EU autonoom aanpassingen kan doorvoeren. Op deze wijze wordt niet vooruitgelopen op de toekomstige WTO-onderhandelingen.

Vraag 23

Kan de regering een nadere verkenning geven naar de relatie tussen handelsdefensief instrumentarium en beleidsdoelstellingen op het gebied van ontwikkelingssamenwerking en non trade concerns en ook naar een standpuntbepaling van de Europese Commissie omtrent deze relatie?

Antwoord

De Nederlandse regering vraagt, zonder vooruit te lopen op haar positie dienaangaande, om een nadere verkenning van de relatie tussen het handelsdefensief instrumentarium en andere beleidsdoelstellingen, zoals op het terrein ontwikkelingssamenwerking en t.a.v. de zogenaamde 'non trade concerns' en (nog) niet om een standpuntbepaling. Zie hiervoor ook het antwoord op de vragen 56 en 58.

Vraag 24

Kan de regering nader ingaan op de stelling dat door de invoering van de monetaire unie marktverstoringen zich sneller kunnen voortplanten? Wat kunnen hier de gevolgen van zijn?

Antwoord

De prijstransparantie en lagere transactiekosten tussen EMU-landen zorgen er, samen met het wegvallen van belemmeringen op de interne markt, voor dat gedumpte of illegaal gesubsidieerde goederen sneller hun weg vinden naar andere lidstaten. Effecten van handelsverstoringen die toch relatief sterk neerslaan in een bepaald land konden voor de EMU deels worden opgevangen door wisselkoersaanpassingen, rentebeleid en tekortfinanciering. Deze opties zijn nu grotendeels verdwenen. Voor behoud van concurrentiekracht ligt de nadruk dan ook eerder op verbetering van de economische structuur door bevordering van innovatievermogen, arbeidsmobiliteit en een ondernemingsklimaat met minder administratieve lasten en bezwarende regelgeving.

Vraag 25

Waarom behoort de wisselkoers van euro ten opzichte van andere valuta niet tot het handelsdefensief instrumentarium? Is het juist dat een land als China de (lage) wisselkoers van de yuan wél inzet als handelsdefensief instrument? Is het juist dat een deel van het economische succes van China terug te voeren is op de lage wisselkoers?

Antwoord

De wisselkoers van de euro is de resultante van vraag en aanbod op de valutamarkten. Het monetaire beleid van de ECB richt zich primair op interne prijsstabiliteit. Het gevolg hiervan is dat de wisselkoers van de euro niet als handelspolitiek instrument kan worden gehanteerd. Het Chinese wisselkoersbeleid is ook niet strijdig met WTO-verplichtingen. De waarde van Chinese munt is gekoppeld aan mandje van internationale valuta's; voornamelijk de Amerikaanse dollar, de euro, de Japanse yen en de Koreaanse won. De koers van de renminbi wordt dagelijks bepaald aan de hand van dit mandje valuta's. De formeel zwevende koers wordt door de autoriteiten binnen strakke grenzen (managed float) gehouden, dat wil zeggen dat de munt 0,3 procent naar boven of naar beneden mag fluctueren ten opzichte van de US dollar en maximaal 3% ten opzichte van andere valuta. De facto is de koers van de Chinese munt gekoppeld aan de Amerikaanse dollar. Verschillende studies wijzen uit dat de renminbi ondergewaardeerd is. Chinese exporteurs profiteren van de lage koers van de renminbi. Daarmee draagt het wisselkoersbeleid bij aan de ontwikkeling van de Chinese exportsector. Dit is een beleid dat in het verleden ook gevoerd is door landen als Japan en Zuid-Korea. In deze landen is het wisselkoersbeleid na enige jaren meer flexibel geworden met als gevolg een appreciatie van de munt. Er zijn aanwijzingen dat China een identiek proces zal gaan doormaken. Op langere termijn is een "kunstmatig" wisselkoersbeleid niet houdbaar als handelsstrategisch instrument en zal ook China zich moeten schikken naar de uitkomsten van het spel van vraag en aanbod.

Vraag 26

Van de 147 handelsdefensieve instrumenten hebben er 134 betrekking op antidumping, zoals tijdens de Chinese textielcrisis in 2005. Wat zijn de economische gevolgen van dumping? Leidt dumping tot meer concurrentie, lagere prijzen en minder werkgelegenheid? Welk principieel verschil zit er tussen dumping en liberalisering? Waar ligt voor de regering de scheidslijn tussen antidumping en protectionisme?

Antwoord

Dumping leidt tot meer concurrentie en lagere prijzen, maar niet noodzakelijkerwijs tot minder werkgelegenheid. Dit is de reden waarom dumping als zodanig niet verboden is en dat landen uitsluitend het recht hebben hiertegen op te treden als dumping tot schade leidt. Schade in termen van verlies van werkgelegenheid, vermindering markt- en winstaandeel etc.

Liberalisering is een proces gericht op het wegnemen van handelsbelemmeringen (tariefafbouw, vermindering non tarifaire belemmeringen, afschaffing van handelsversturende subsidies). Dumping en anti-dumping maatregelen hangen hiermee nauw samen. Bedrijven uit landen met afgeschermd thuismarkten kunnen hun producten op een exportmarkt dumpen (tegen een lagere prijs aanbieden) met het oog op het vergroten van hun marktaandeel, terwijl zij het verlies op deze markt afdekken met het gesloten houden van de thuismarkt. Als door deze praktijk schade wordt toegebracht aan de industrie op de exportmarkt kunnen anti-dumpingmaatregelen worden getroffen.

De doelstelling van het anti-dumpinginstrument is weliswaar helder, te weten de bescherming van de industrie tegen oneerlijke handelspraktijken. Echter de regels waaraan vervolgens moet worden voldaan, willen hiertegen maatregelen kunnen worden getroffen, maken het mogelijk deze op een meer protectionistische wijze toe te passen. De scheidslijn tussen anti-dumping en protectionisme ligt daar waar - door minder heldere of voor meerderlei uitleg vatbare voorschriften en ruime discretionaire bevoegdheden - de grenzen van wat binnen de multilaterale spelregels is toegestaan, wordt opgezocht. Protectionistisch misbruik van het anti-dumping-instrument kan aantrekkelijk zijn voor ondernemingen die concurrentie niet het hoofd willen bieden maar deze willen ontwijken. Voor overheden kan een anti-dumpingmaatregel aantrekkelijk zijn omdat er niet voor hoeft te worden "betaald". Indien een land de invoerrechten op een product wenst te verhogen dan dient daarvoor conform WTO-regels compensatie te worden geboden door invoerrechten op andere producten te verlagen. Deze compensatieverplichting wordt met een anti-dumpingheffing vermeden. Multilaterale disciplines zijn nodig om te voorkomen dat anti-dumping een al te gemakkelijke uitlaatklep wordt voor wie aanpassing schuwt en bescherming zoekt.

Vraag 27

In welke mate is er bij de andere lidstaten draagvlak voor de door de Nederlandse regering voorgestelde aanpassingen, waaronder het betrekken van relevante consumentenorganisaties, het toepassen van onafhankelijke economische modellen en het betrekken van de DG Mededinging? In welke mate bestaat er een tegenstelling tussen interne Europese concurrentiebevordering en naar buiten toe gerichte concurrentiebeperking?

Volgens de Nederlandse regering legt de Europese commissie in het groenboek vooral de nadruk bij de maakindustrie en veel minder bij de consument, als het gaat om afwegingen ten aanzien van dumping. In welke mate is er bij de andere lidstaten draagvlak voor de door de Nederlandse regering voorgestelde aanpassingen, waaronder het betrekken van relevante consumentenorganisaties, het toepassen van onafhankelijke economische modellen en het betrekken van de DG Mededinging? In welke mate bestaat er een tegenstelling tussen Europees-interne concurrentiebevordering en naar buiten toe gerichte concurrentiebeperking?

Antwoord

Een meer zorgvuldige, transparante en gedegen weging van de uiteenlopende economische belangen in de Gemeenschap is een kerndoelstelling die door meerdere lidstaten wordt gedeeld. Op welke onderdelen de accenten gelegd zullen worden, zal in de loop van het groenboekproces verder uitkristalliseren. Zo ook ten aanzien van de gedeelde zorgen over de mogelijke concurrentie beperkende effecten van anti-dumpingmaatregelen, aangezien hiermee de Interne Markt wordt afgeschermd van concurrentie van buitenaf.

Vraag 28

Waarom zou de drempel om een anti-dumping onderzoek te doen moeten worden verhoogd van 25% naar 50% van de branche? Op deze manier wordt anti-dumping toch vooral een instrument in handen van de grote bedrijven? Waarom moet de eerste fase van een anti-dumping onderzoek 9 maanden in beslag nemen? Welke mogelijkheden zijn er om dergelijke onderzoeken te versnellen?

Antwoord

Het voorstel om de drempel te verhogen is ingegeven vanuit de gewijzigde economische realiteit in de Europese Unie. Handelsdefensieve maatregelen strekken tot bescherming van de Europese industrie. Terwijl meer en meer Europese bedrijven (onder behoud van research, design, marketing en distributie in de EU) ervoor kiezen om hun productie te offshoren, telt uitsluitend de stem van de Europese maakindustrie bij de beoordeling of de drempel gehaald wordt. Daardoor ontstaat een vertekend beeld van de mate van representativiteit van de klagende industrie. Door de drempel te verhogen wordt meer recht gedaan aan de toenemende versplintering en complexiteit van het productieproces en de toeleveringsketens binnen de Europese Unie. Dit houdt niet in dat anti-dumping vooral een instrument voor grote bedrijven wordt, aangezien niet gepleit wordt voor verhoging van de drempel voor het MKB van 25% en omdat klachten normaliter ingediend worden door Europese branche-organisaties (die het grootste deel van de bedrijven in hun sector vertegenwoordigen).

Zoals reeds bij vragen 15 en 16 aangegeven is het mogelijk versneld te reageren. De normale duur van het onderzoek heeft te maken met de grondigheid van het onderzoek en de besluitvormingsprocedure. Gegevens van alle belanghebbende partijen, d.w.z. producenten in Europa, die in het betrokken derde land en die van importeurs en verbruikers moeten worden geanalyseerd. Hiervoor worden veelal uitgebreide onderzoeken ter plaatse ingesteld die zeker in onderzoeken met veel actoren zeer tijdrovend zijn. Daarnaast raadpleegt de Commissie onafhankelijke bronnen om de juistheid van gegevens te verifiëren. Ander aspect dat bijdraagt aan de duur van de procedure is dat zowel de belanghebbenden als de lidstaten in de gelegenheid worden gesteld de conclusies van de Commissie te commentariëren alvorens definitieve besluitvorming volgt.

Vervolg vraag 29

Is het denkbaar dat tegen ontwikkelingslanden geen handelsdefensieve maatregelen worden ingezet? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Alle WTO-leden mogen - conform de in de WTO overeengekomen voorschriften - handelsdefensieve maatregelen treffen. Voor ontwikkelingslanden gelden speciale voorzieningen en uitzonderingen. Naast de algemene regels voor 'special & differential treatment', die zijn neergelegd in artikel 15 van het Anti-dumpingverdrag en artikel 27 van het Subsidieverdrag, zullen de minst ontwikkelde landen - op grond van de zogenaamde "de

minimis” regels - hoogst zelden door handelsdefensieve maatregelen worden getroffen, aangezien landen met een klein aandeel in de schade veroorzakende export van tegenmaatregelen worden uitgezonderd. Zoals aangegeven in paragraaf 7 van de reactie van het kabinet op het groenboek, staat Nederland – in het kader van de Doha development ronde - een verhoging van deze drempels voor. Een ander voorbeeld is dat het op grond van het WTO-Subsidieverdrag verboden is om exportsubsidies op industriële producten te verstrekken: de minst ontwikkelde landen zijn van dit verbod uitgezonderd en diverse meer ontwikkelde landen bevinden zich nog in de overgang naar volledige uitfasering. Afgezien hiervan gelden uiteraard dezelfde voorschriften voor ontwikkelde en ontwikkelingslanden. Zoals al eerder aangegeven maken steeds meer ontwikkelingslanden gebruik van het instrumentarium. Overigens dient te worden opgemerkt dat binnen de WTO onder "ontwikkelingslanden" een veelheid van landen valt, ook landen als Zuid-Korea en Singapore.

Vraag 30

Is de regering van mening dat Nederland in Europa moet pleiten voor een vrije en eerlijke wereldhandel zonder belemmeringen zoals tariefsbarrières?

Vraag 31

Dient Nederland zich hier in Europa extra sterk voor in te zetten, vanwege haar unieke positie als handelsland? Dient Nederland zich daarnaast in te zetten voor het op een eerlijke manier bestrijden van oneerlijke concurrentie?

Vraag 32

Is de regering van mening dat een handelsdefensief instrumentarium daarom een noodzakelijk onderdeel is van een open multilateraal handelssysteem?

Antwoord vragen 30, 31 en 32

Ja, deze vragen kunnen bevestigend worden beantwoord. Daarbij geldt overigens wel dat rekening zal moeten worden gehouden met tijd die nodig is voor (ontwikkelings) landen en sommige sectoren om zich aan te passen teneinde op een goede wijze in te kunnen spelen op een dergelijke vrije en eerlijke wereldhandel. Overgangstermijnen en (beperkte) uitzonderingsbepalingen zijn daartoe een goed middel. Ook instrumenten om oneerlijke concurrentie te bestrijden zullen daarbij noodzakelijk zijn. Zowel op het gebied van het handelsdefensief instrumentarium, maar ook bijvoorbeeld door middel van een sterk en geloofwaardig geschillenbeslechtingsmechanisme in de WTO.

Vraag 33

Is de regering van mening dat tegen uitwassen effectief moet kunnen worden opgetreden omdat landen anders niet bereid zijn zich aan liberalisering te committeren?

Antwoord

Een eerlijk, transparant en goed functionerend wereldwijd handelssysteem is noodzakelijk om vertrouwen te genieten. Zowel vertrouwen van burgers en ondernemers, maar daarmee ook van landen. Alleen als landen vertrouwen hebben en weten dat uitwassen effectief kunnen worden aangepakt, zullen zij bereid zijn, zich te committeren aan het (verder) wegnemen van handelsbelemmeringen.

Vraag 34

Is de regering ook van mening dat het onderscheid tussen antidumpingmaatregelen, anti-subsidiemaatregelen en vrijwaring scherp gehouden moet worden en dat dit op dit moment te weinig gebeurt in de conceptbrief?

Vraag 35

Deelt de regering de opvatting dat dit onderscheid van belang is bij een eventuele verbreding van de belangenafweging? Dat voor een dergelijke verbreding meer te zeggen is in geval van vrijwaring dan in geval van antidumping, omdat bij vrijwaring het onderliggende gedrag in principe niet unfair is en daar dus een bredere belangenafweging mogelijk is dan bij unfair antidumping gedrag?

Vraag 36

Deelt de regering de opvatting dat er minder reden is om bij unfair anti-dumpinggedrag van handelspartners, andere sectoren in de EU daarvan te laten profiteren ten koste van de Europese maakindustrie?

Vraag 37

Is er sprake van teveel antidumpingonderzoeken en antidumpingmaatregelen ten opzichte van antisubsidiemaatregelen en vrijwaringmaatregelen?

Vraag 38

Zou de Europese Commissie meer antisubsidieonderzoeken op eigen initiatief moeten inleiden?

Vraag 39

Is bekend hoeveel schade is opgelopen door ondernemers als gevolg van de antidumpingmaatregelen?

Vraag 40

Wat zouden volgens de regering alternatieven kunnen zijn voor het gebruik van handelsdefensieve instrumenten? Hoe ziet de regering in dit verband het verschil tussen antidumpingmaatregelen en safeguards?

Antwoord vragen 34 tot en met 40

In het handelsdefensieve instrumentarium valt een duidelijk onderscheid te maken tussen:

- Vrijwaringsmaatregelen, als bescherming tegen schadelijke gevolgen van onvoorziene, ingrijpende invoerstijgingen;
- Anti-subsidiemaatregelen, als bescherming tegen schadelijke gevolgen van concurrentie met gesubsidieerde producten;
- Anti-dumpingmaatregelen, als bescherming tegen schadelijke gevolgen van concurrentie met gedumpte producten.

Het is inderdaad belangrijk dat het juiste instrument wordt ingezet en op dit moment zijn er geen alternatieven voorhanden. De praktijk wijst uit dat de EU (net als andere WTO-leden) verreweg het meeste gebruik maakt van anti-dumpingmaatregelen. De Commissie is bevoegd om op eigen initiatief anti-subsidieonderzoeken te starten, zij zou - indien zij over voldoende aanwijzingen beschikt - dan ook van deze bevoegdheid gebruik dienen te maken.

Handelsdefensieve maatregelen kunnen worden getroffen indien dit in het belang van de Gemeenschap is. Anti-dumping- en anti-subsidie maatregelen strekken tot bescherming van de Europese (maak)industrie tegen handelsverstoringen en zijn primair gericht op het herstel van het "level playing field". Op grond van de Europese wetgeving, dienen de voordelen

voor de (maak)industrie te worden afgewogen tegen de nadelen voor importeurs, retailers en consumenten. Uitgangspunt hierbij is dat de maatregelen geacht worden in het belang van de Gemeenschap te zijn, tenzij - op basis van door de diverse marktpartijen aangedragen argumenten en gegevens - het tegendeel overtuigend wordt aangetoond. De verplichte belangenafweging is destijds in de EU-wetgeving geïncorporeerd om met de bredere economische belangen binnen de Gemeenschap rekening te kunnen houden. De Nederlandse regering zet niet in op het terugdraaien van deze keuze, noch om een eventuele verbreding van de af te wegen belangen, het draait er om dat de afweging van de diverse belangen zorgvuldiger en meer gedegen zou moeten plaatsvinden. Overigens bestaat geen – bij gebrek aan hierop toegespitste onderzoeksgegevens - zicht op de schade die door ondernemers is oplopen als gevolg van anti-dumpingmaatregelen, noch op de voordelen hiervan.

Vraag 41

Acht de regering het uitvoerbaar en realistisch om, zoals wordt voorgesteld, via antidumpingonderzoek alle marktpartijen die mogelijk door handelsdefensieve maatregelen geraakt worden, op te sporen en te horen?

Vraag 42

Op welke manier kunnen alle marktpartijen die mogelijk door handelsdefensieve maatregelen kunnen worden geraakt worden opgespoord, geïnformeerd en gehoord?

Vraag 43

Is dit niet een onmogelijke exercitie, waarvan de meerwaarde ook niet duidelijk bewezen is?

Vraag 44

Kan dit problematisch zijn, aangezien niet altijd alle marktpartijen bekend zijn, en bepaalde marktpartijen bovendien te klein of te ongeorganiseerd (bijvoorbeeld kleine of middelgrote bedrijven in een nichesector) zijn om tijd te kunnen besteden aan een antidumping onderzoek

Vraag 45

Wat betekent een dergelijke uitbreiding van onderzoek voor de administratieve lasten voor zowel de Europese Commissie, als de afzonderlijke marktpartijen?

Vraag 46

Leidt het verruimen van de bestaande deadlines, zodat aan betrokken partijen en de relevante belangenorganisaties voldoende tijd wordt geboden hun opvattingen kenbaar te maken, niet tot een vergroting van de bureaucratie en daarmee administratieve lasten?

Vraag 47

Denkt de regering niet dat een dergelijk uitgebreid onderzoek, met verlenging van de deadline, kan zorgen voor veel onzekerheid in de markt, aangezien langere tijd twijfel zal bestaan of nu wel of niet tot een antidumping maatregel overgegaan zal worden?

Vraag 48

Op welke wijze zouden Europese bedrijven die productie ‘offshoren’ naar derde landen in staat kunnen worden gesteld effectief deel te nemen aan handelsdefensieve onderzoeken?

Antwoord vragen 41 tot en met 48

De voorstellen in de Nederlandse reactie roepen geen volslagen nieuwe verplichtingen in het leven, doch bouwen grotendeels voort op de bestaande praktijk. Zo moet de Europese Commissie alle potentieel nadelig geraakte marktpartijen (inclusief consumenten en

belangenorganisaties) al in de gelegenheid stellen hun standpunt kenbaar te maken en tevens dient zij deze - op verzoek - te horen. De in paragraaf 2 van de concept-reactie opgenomen voorstellen hangen samen met de voorstellen ter vergroting van de transparantie (paragraaf 5); zij strekken er met name toe marktpartijen beter in staat te stellen van hun bestaande rechten gebruik te maken. De voorstellen beogen geen verhoging van de administratieve lastendruk. Zo zouden belanghebbende marktpartijen bijvoorbeeld kunnen worden opgespoord met behulp van via de website van de Europese Commissie verstrekte informatie, zoals de aankondiging dat een nieuw onderzoek wordt gestart. Op grond hiervan kunnen deze marktpartijen en/of hun branche-organisaties beoordelen of zij in hun belangen worden geraakt en besluiten al dan niet in het onderzoek te participeren. Een andere mogelijkheid zou zijn als de industrie - op wiens verzoek een handelsdefensief onderzoek wordt gestart - de gegevens van haar belangrijkste afnemers (verwerkende industrie, of groot/detailhandel) aan de Europese Commissie doorgeeft. Zoals onderstreept in vraag 44 zullen niet alle marktpartijen (omdat het om kleinere bedrijven gaat, dan wel omdat ze als groep minder georganiseerd zijn) in staat zijn om aan handelsdefensieve onderzoeken mee te werken. Om te verzekeren dat in het onderzoek toch de mogelijke negatieve effecten voor deze partijen worden meegewogen, wordt het gebruik van een onafhankelijk en algemeen erkend economisch model voorgesteld (zie vraag 49). Dit is een nieuw voorstel, waarvan de administratieve lasten voor de Europese Commissie nog niet zijn te overzien.

Tot slot wordt niet voorgesteld om de totale deadline waarbinnen handelsdefensieve onderzoeken moet worden afgerond te verruimen, voorgesteld wordt binnen deze termijn aan marktpartijen voldoende ruimte te bieden om effectief hierin te participeren. In de voorafgaande raadpleging van de “stakeholders” is hiervoor o.a. door importeurs, retailers (groot, en detailhandel) en de verwerkende industrie gepleit. Daarnaast wijst ook de praktijk uit dat de momenteel geboden termijnen veelal niet gehaald worden, waardoor de belangen van deze marktpartijen in het onderzoek onvoldoende tot hun recht komen.

Vraag 49

Kan de regering een voorbeeld noemen van een onafhankelijk en algemeen erkend economisch model, dat kan worden gebruikt om de voor- en nadelen van handelsdefensieve maatregelen tegen elkaar af te zetten? Bestaat een dergelijk model en is het geschikt voor dit het genoemde doel?

Antwoord

Gezamenlijk beantwoord met vraag 13

Vraag 50

Kan de regering een nadere toelichting geven op het voorstel om een aparte eenheid (een zogenaamde “hearing officer”) te creëren met als taak het horen van belanghebbenden en de verantwoordelijkheid dat de economische belangen van alle marktpartijen (incl. consumenten) en mededingingsaspecten in het proces worden meegewogen? Beoogt de regering hiermee een soort van nieuwe mededingingsautoriteit voor Europa in het leven te roepen?

Antwoord

De Europese Commissie heeft kort geleden een ‘hearing officer’ ten behoeve van de bovengenoemde taken benoemd. Hiermee wordt niet beoogd een soort van nieuwe mededingingsautoriteit te creëren

Vraag 51

Is de regering van mening dat bij de vergroting van de transparantie, die op zich toe te juichen is, gewaakt moet worden voor bescherming van vertrouwelijke bedrijfsgegevens?

Antwoord

Ja, dit is een belangrijk aandachtspunt.

Vraag 52

Weet de regering wat de opvatting van Nederlandse sectoren zoals chemie en staal is ten aanzien van het voorstel om de drempel voor steun voor het instellen van een onderzoek te verhogen van 25% naar 50% van de totale Europese productie? Zijn de betrokken Nederlandse sectoren (chemie, staal) hierover gehoord?

Antwoord

Ja, betrokken Nederlandse sectoren hebben aangegeven hiermee te kunnen leven.

Vraag 53

Op welke wijze kan het onderscheid tussen handhaving van de drempel voor het uitvoeren van handeldefensieve onderzoeken voor MKB (handhaving 25% drempel) en overige bedrijven (verhoging tot 50%) worden georganiseerd? Is dit onderscheid praktisch mogelijk?

Vraag 54

Hoe zouden de obstakels die voor het MKB de deelneming aan handelsdefensieve onderzoeken bemoeilijken (lage organisatiegraad op Europees niveau; hoge kosten en gebrek aan capaciteit en specifieke expertise), kunnen worden weggenomen?

Antwoord vragen 53 en 54

Binnen de EU bestaan heldere criteria op basis waarvan een bedrijf onder de definitie MKB valt (aanbeveling van de Commissie van 6 mei 2003 betreffende de definitie van micro, kleine en middelgrote ondernemingen (2003/361/EG – Publicatieblad L 124 van 20.05.2003).

Indien deze Europese criteria bij de uitvoering van handelsdefensieve onderzoeken gehanteerd worden, is het praktisch mogelijk een verschillende drempel te hanteren voor MKB ten opzichte van overige bedrijven.

Individuele bedrijven hebben zelf overigens slechts een informatieve rol in handelsdefensieve onderzoeken. Zodra besloten wordt een onderzoek te starten wordt dit uitgevoerd door de Europese Commissie. Wel dienen zoals aangegeven bedrijven die een klacht indienen hun klacht grondig te onderbouwen en een bepaald percentage van de totale Europese productie te vertegenwoordigen. Vandaar dat klachten meestal via de Europese brancheorganisaties lopen. Daarnaast is er een speciaal Europees MKB-loket voor ondersteuning op het gebied van handelsdefensieve maatregelen, de zogenaamde "SME Trade Defence Helpdesk". Hier kan uitleg over - en technische assistentie verkregen worden bij het starten van een handelsdefensieve procedures. Ook is er een lijst beschikbaar waarin het MKB geholpen wordt de benodigde informatie ten behoeve van een klacht te verzamelen.

Vraag 55

Is de staatssecretaris bereid zich extra in te zetten om de voorspelbaarheid te vergroten en rekening te houden met producten met een lange lever- en transporttijd?

Antwoord

Ja.

Vraag 56

Kan de regering het standpunt verduidelijken ten aanzien van de relatie tussen het handelsdefensieve instrumentarium en andere beleidsdoelstellingen, zoals op het terrein van ontwikkelingssamenwerking en t.a.v. de zogenaamde 'non trade concerns'?

Antwoord

Er bestaat nog geen standpunt over de raakvlakken tussen het inzetten van handelsdefensieve instrumenten en andere beleidsterreinen, zoals ontwikkelingssamenwerking en NTC's. De reactie op het groenboek geeft slechts aan dat Nederland is geïnteresseerd in een nadere analyse van deze relatie, met inbegrip van de betreffende WTO-bepalingen.

Vraag 57

Wat ziet de regering als 'non trade concerns'?

Antwoord

Onder non-trade concerns (NTC's) vallen alle kwesties met een relatie tot de handel zonder er onderdeel van te zijn. Er is geen internationale definitie van NTC's. U kunt hierbij in ieder geval denken aan de relatie tussen handel en milieu, handel en arbeidsnormen en handel en dierenwelzijn.

Vraag 58

Is de regering bereid ten aanzien van de voorafgaande consultaties met derde landen, op Europees niveau een discussie op gang te brengen wat op mondiaal niveau voor Europa 'non trade concerns' zouden moeten zijn?

Antwoord

Nederland is actief pleitbezorger voor het op de agenda zetten van 'non trade concerns'. Ik acht het van groot belang om in de discussie over non trade concerns afdoende rekening te houden met de kansen en belemmeringen die ermee gepaard gaan voor ontwikkelingslanden. Dat vergt een gebalanceerde benadering. Zoals ook eerder is aangegeven, o.a. bij de begrotingsbehandeling van het Ministerie van LNV, wordt momenteel onderzoek gedaan naar de Europees- en WTO-rechtelijke aspecten van zogenaamde 'non-trade concerns'. De studie zal naar verwachting voor het zomerreces zijn afgerond. Op basis daarvan zal ook de Nederlandse inzet kunnen worden bepaald ten aanzien van de vraag of, en zo ja op welke wijze het onderwerp zowel op Europees niveau, als in multilateraal kader aan de orde kan worden gesteld. De Kamer zal hierover uiteraard worden geïnformeerd.

Vraag 59

Deelt de regering de opvatting dat Nederland er extra alert op moet zijn dat niet met de interne herziening van het Handelsdefensief instrumentarium nu reeds elementen van dit handelsdefensief instrumentarium aanpast worden, die ook als wisselgeld in de Doha-onderhandelingen gebruikt kunnen worden?

Beantwoord in samenhang met vragen 21, 22 en 29

Vraag 60

Kan de regering aangeven waar zij op doelt indien zij stelt dat er aan de Europese Commissie gevraagd zal worden een nadere verkenning van de raakvlakken tussen het handelsdefensieve

instrumentarium en andere beleidsterreinen, zoals ontwikkelingssamenwerking en de zogenaamde non trade concerns?

Antwoord

Zie vraag 56.

Vraag 61

Is de regering het eens met het standpunt dat het wenselijk is het groenboek in een breder perspectief te plaatsen en tevens te onderzoeken in hoeverre Europese dumpingpraktijken, subsidies de ontwikkelingslanden schaden en belemmeren in hun ontwikkeling?

Vraag 62

Bestaan hier reeds cijfers over zoals er ook cijfers bestaan over het aantal antidumping-, antisubsidie-, en vrijwaringmaatregelen van de EU?

Antwoord vragen 61 en 62

Er zijn geen algemene cijfers bekend over de gevolgen van Europese handelsdefensieve maatregelen op ontwikkelingslanden. Wel is het zo dat op grond van in de EU gemaakte afspraken over het waarborgen van coherentie, de Europese Commissie een toets moet uitvoeren op nieuw EU beleid, bijvoorbeeld als subsidiemaatregelen worden voorgenomen, waarbij gekeken wordt naar de belangen van ontwikkelingslanden.

In het handelsdefensief instrumentarium wordt sowieso uit hoofde van het WTO-verdrag rekening gehouden met ontwikkelingsaspecten, zie hiervoor het antwoord op vraag 29. Bovendien kunnen, indien er sprake is van dumping of ongeoorloofde (landbouw)-subsidies, ontwikkelingslanden gebruik maken van hun eigen handelsdefensief instrumentarium, zoals ook aangegeven in antwoord op de vragen 5 en 6.

Vraag 63

Kan de regering in dit verband het toenemende aantal regionale handelsovereenkomsten en verdragen die de EU afsluit aan dezelfde inspectie onderwerpen, dat wil zeggen, dat er óók gekeken wordt naar de mogelijkheden voor het inschakelen van handelsdefensieve instrumentaria tegen industriële en landbouwgoederen uit de EU?

Vraag 64

In hoeverre houden ontwikkelingslanden binnen de regionale handelsovereenkomsten, bijvoorbeeld de EPA's, nog recht op vrijwaringmaatregelen ten opzichte van de EU (ten opzichte van de huidige situatie)? Geldt voor hen ook dat zij vrijwaringmaatregelen mogen nemen 'bij verschuivingen in de handel en die zo snel en omvangrijk zijn dat redelijkerwijs niet van de producenten kan worden verwacht dat zij zich aan de veranderende handelsstromen aanpassen'? Hoe en door wie wordt bepaald of dit het geval is?

Antwoord vragen 63 en 64

Het opnemen van één of meerdere clauses, waarin de voorwaarden worden geregeld op grond waarvan vrijwaringsmaatregelen kunnen worden getroffen, is min of meer standaard in handelsakkoorden. De discussie spitst zich eerder toe op de vorm en inhoud dan het opnemen van dit mechanisme als zodanig. Primair is een dergelijke clause gericht op het tegengaan van een plotselinge toevloed van producten. Door de onderhandelingspartners worden hierover tijdens de onderhandelingen over het verdrag afspraken gemaakt. Iedere vrijwaringsclause moet in elk geval voldoen aan de kaders die zijn neergelegd in de WTO-

regels. Overigens zal in de onderhandelingen over regionale akkoorden, in het bijzonder de EPA's ten algemene rekening gehouden worden met het ontwikkelingsniveau van de onderhandelingspartners.

Vraag 65

Mogen ontwikkelingslanden, bijvoorbeeld de ACP-landen, ook antisubsidie- en antidumpingmaatregelen nemen zolang de EU nog steeds gebruik maakt van exportsubsidies?

Antwoord

Ja, ontwikkelingslanden hebben net als de EU recht op het inzetten van hun handelsdefensief instrumentarium. De kaders en procedures voor het nemen van handelsdefensieve maatregelen zijn neergelegd in WTO-regels. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat het anti-dumpinginstrument in beginsel niet van toepassing is op de situatie van de exportsubsidies van de EU voor zover deze voortvloeien uit de landbouwafspraken die hierover binnen het kader van de WTO zijn gemaakt.